

POSTANOWIENIE

17 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 17 lipca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa U.B., P.J., Ż.B., P.S.
przeciwko Syndykowi masy upadłości G. S.A. w W.
o ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Syndyka masy upadłości G. S.A. w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 13 listopada 2024 r., I ACa 698/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[M.O.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 13 listopada 2024 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w sprawie z powództwa U.B., P.J., Ż.B. i P.S. przeciwko Syndykowi masy upadłości G. S.A. w W. o ustalenie, na skutek apelacji pozwanego od wyroku częściowego Sądu Okręgowego w Szczecinie z 14 lutego 2024 r., I C 5199/23, oddalił apelację.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji, zaskarżając to orzeczenie w całości i wnosząc o jego uchylenie w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie apelacji pozwanego w zakresie dotyczącym ustalenia nieistnienia stosunku prawnego; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz uchylenie w całości poprzedzającego go

wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie. Pozwany wniosł ponadto o zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj.:

1) art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i w zw. z art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz.U. 2025 poz. 614; dalej jako: „pr. upad.”) w zw. z art. 1 ust. 1 pkt 1 pr. upad. polegające na rozbieżnościach w odpowiedzi na pytanie czy postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu waloryzowanego (indeksowanego albo denominowanego) do waluty obcej, wytoczone przeciwko upadłemu bankowi (kredytodawcy), jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 pr. upad. i tym samym podlega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i w zw. z art. 145 ust. 1 pr. upad. w zw. z art. 1 ust. 1 pkt 1) pr. upad. do czasu rozpoznania zgłoszenia wierzytelności na liście wierzytelności lub, odpowiednio, odmowy uwzględnienia wierzytelności na liście i wyczerpania trybu określonego ustawą?;

2) art. 1 ust. 1 pkt 1 pr. upad. polegające na rozbieżnościach w odpowiedzi na pytanie czy ustawa pr. upad. określa zasady wspólnego dochodzenia roszczeń wierzycieli od niewypłacalnych dłużników będących przedsiębiorcami jedynie co do wierzytelności pieniężnych czy też co do wszelkich wierzytelności?

Powodowie złożyli odpowiedź na skargę kasacyjną pozwanego, wnosząc o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wniesiona przez pozwanego nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a zarazem kwalifikowanym pismem procesowym o ściśle określonej przez ustawę treści. Sąd Najwyższy, rozpoznając ten nadzwyczajny środek zaskarżenia, nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym (postanowienie SN z 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08), na rzecz państwa jako dobra wspólnego (postanowienie SN z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08), jakkolwiek oczywiście nie oznacza to braku indywidualnego interesu skarżącego w rozpoznaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a w konsekwencji także weryfikacji tego interesu (*gravamen*). Jednak przede wszystkim skarga kasacyjna ma służyć ochronie prawidłowego wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego (zob. aktualne wciąż uwagi w postanowieniu SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy przewidziana w art. 398⁹ k.p.c. instytucja tzw. przedsądu, w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej (postanowienie SN z 12 marca 2024 r., I CSK 254/23).

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy ocenia wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie. Wniosek ten stanowi element konstrukcyjny skargi odrębny od podstaw skargi i ich uzasadnienia, które są oceniane dopiero, gdy skarga kasacyjna zostanie przyjęta do rozpoznania.

Jako przyczynę kasacyjną mającą uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania pozwany wskazał potrzebę wykładni przepisów mających wywoływać poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie sądów. Powołanie się przez stronę skarżącą na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne

mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienie SN z 9 lutego 2023 r., I CSK 4583/22).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zostało w tym zakresie sporządzone w sposób zgodny z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego. Skarżący nie przywołał bowiem orzeczeń sądów powszechnych, w których sądy zajęłyby przeciwstawne stanowiska co do tego, czy postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu waloryzowanego (indeksowanego albo denominowanego) do waluty obcej, wytoczone przeciwko upadłemu bankowi (kredytodawcy), jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 pr. upad. ani tym bardziej nie wskazał, na jakich argumentach oparły się sądy wydając orzeczenia, w których opowiedziały się za określonym stanowiskiem co do przywołanego wyżej problemu prawnego. Takich orzeczeń skarżący nie wskazał również w odniesieniu do art. 1 ust. 1 pkt 1 pr. upad.

Niezależnie od powyższego, w uchwale z 19 września 2024 r., III CZP 5/24 (OSNC 2025, nr 4, poz. 42), Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy będącego konsumentem o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, prowadzone przeciwko bankowi, co do którego w toku postępowania ogłoszono upadłość, nie jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 pr. upad., a tym samym może być podjęte z chwilą ustalenia osoby pełniącej funkcję syndyka.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z uwagi na to, że skarga została wniesiona od wyroku Sądu drugiej instancji, którym oddalono apelację od wyroku częściowego, Sąd Najwyższy nie

orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego, o których rozstrzyga Sąd właściwy w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 108 § 1 k.p.c.).

SSN Kamil Zaradkiewicz

(M.M.)

[SOP]